

[Wilhelm]

stændig gennemhullet, hvis det ikke gennemtænkes mere, end det er.

Da det nu er en førstebehandling og man skal trække de store linjer op, vil jeg endelig tillade mig at sige, at jeg synes, der er en fundamental brist i den radikale tankegang. De radikale hylder denne markedsøkonomi, og de radikale vil meget gerne svinge med på opsvinget i økonomien, som man siger. Men den smule opsving, man ser i den vestlige økonomi i dag, er intet andet end resultatet af Reagans oprustningspolitik. Der er ikke opsving på nogen som helst andre punkter, der er nedskæring over hele linjen. Der er én eneste drivkraft i den vestlige økonomi i øjeblikket, der giver anledning til myten om opsvinget, og det er, at Reagan har øget og øget og øget rustningsudgifterne.

Så må man vælge: vil man acceptere et økonomisk system, som stiller betingelserne ligesom op til anden verdenskrig og ligesom op til Koreakrigen på rustningsindustrien som drivkraft for økonomiske opsving, når det økonomiske system i øvrigt er ude i en dyb krise, og vil man acceptere opsvingsnakken på de præmisser, eller vil man komme med mere idealistiske forestillinger om, at man er nødt til at modsætte sig våbenindustri og våbeneksport, som de radikale gør her? På dette mere fundamentale plan synes jeg at de radikale har anbragt sig lige præcis mellem to stole.

Niels Helveg Petersen (RV):

Danmark har ikke våbenindustri af stort omfang, og af mange grunde ønsker det radikale venstre heller ikke, at vi skal have det. Jeg tror egentlig heller ikke, vi får det. De forsøg på medproduktion, der har været i forbindelse med århundredets våbenhandel: danske og andre landes køb af F-16 fly, har jo mildest talt ikke været, skal vi sige opmuntrende. Efter alt, hvad der foreligger oplyst – her tænker jeg på offentlige rapporteringer i pressen – er udgifterne til F-16 fly blevet meget større, fordi man har forsøgt at lave medproduktion og altså opbygge en eller anden våbenindustri eller våbenindustri-lignende aktivitet i Danmark. Jeg tror ikke rigtig, det ligger for os, og jeg synes, det kunne være af interesse at få nærmere oplyst i udvalget, hvorledes det egentlig gik med dette forsøg på at integrere Danmark i en vå-

benproduktion, som man gjorde med F-16 fly.

Man kan spørge: ja men er den nuværende lov ikke tilstrækkelig, er den ikke meget god? Efter min vurdering: nej. Det grundlæggende skøn, der skal udøves, når der skal tages stilling til tilladelser til våbeneksport, er et umuligt skøn at udøve. Man kan ikke med mening foretage en afvejning, prøve at skille lande ud, hvor man siger: her vil våbnene nok blive brugt, og andre lande: her vil de nok ikke blive brugt, og så tillade våbeneksport ikke til den ene gruppe, men til den anden gruppe. Hvis det skal være en nogenlunde retsindig afgørelse, man træffer, må det under alle omstændigheder blive meget restriktivt, for hvis det ikke er meget restriktivt, er skønnet intet værd.

Jeg tror ikke, det er et muligt kriterium, man bygger på i den danske våbenlov, og kunne vi i det mindste ud af denne diskussion få en reel diskussion om, hvorledes dette skøn faktisk udøves, og få oplysninger i udvalget om, hvorledes dette skøn administreres af de offentlige myndigheder, så ville det allerede være noget.

Når vi har fremsat forslag om forbud mod produktion og eksport af krigsmateriel, så er det ikke kun for at, skal vi sige medvirke til, at der ikke opbygges en selvstændig våbenindustri i Danmark af større betydning, men det er også for at markere et udenrigspolitisk synspunkt. Vi mener, det har betydning, at et lille land med en ikke-kolonialistisk fortid tager et initiativ på dette område, viser – især over for udviklingslandene – at vi finder det uacceptabelt, at udviklingslandene bruger en stor del af deres sparsomme ressourcer til at indkøbe våben. Hvis man virkelig skal sætte ind for at afhjælpe nøden, fattigdommen og elendigheden, kort sagt de sociale forhold i de fattige lande, så er det ikke nok bare at overføre flere ressourcer til dem, vi må sandelig have mod til og have retten til at sige til disse lande: ja men køb af våben er nu altså ikke det, der hjælper på jeres sociale og økonomiske udvikling.

Vi foreslog i 1978, at dette forbud skulle gælde overalt. Det er vores grundlæggende standpunkt – vi ønsker, at våbeneksport til alle lande skulle forbydes. Vi har ændret forslaget med nogen betænkelighed denne gang, fordi der fra flere ordføres side, bl.a. fra socialdemokraterne og fra centrum-demokra-